

תורת הר שמואל

זמני השבת:

כניסה: 4:00 צאת: 5:15 ר"ת: 5:53 שקיעה: 4:40

מזל טוב

להר' אברהם שווארץ ורעיתו הי"ו

על הולדת הבת

ולהר' אברהם ג'יאן ורעיתו הי"ו

על הברית לבן

ולהרב יהודה צדק ורעיתו הי"ו

על נישואי הבן

ברכה שמחה ונחת באורך ימים ושנים!

העלון נתרם השבוע לזיכוי הרבים על ידי

הר' אברהם שווארץ הי"ו

יראה ברכה שמחה ונחת באורך ימים ושנים!

כתוב בפרשה:

(מ' י"ד) כי אם זכרתני אתך כאשר ייטב

לך ועשית נא עמדי חסד והזכרתני אל פרעה והוצאתני מן הבית הזה,

יוסף הצדיק מבקש משר המשקים שיזכיר אותו לפני פרעה, שנים רבות בבית הסהר, והנה יש סייעתא דשמיא אולי רמז משמים שהגיע הזמן לעשות השתדלות כדי לצאת מבית הסהר, לא סתם חלמו שר המשקים ושר האופים חלומות, כנראה שזה רמז משמים, ולכן יוסף הצדיק ביקש משר המשקים שיזכיר אותו לפני פרעה, כך מפורש בזהר.

אלא שיוסף הצדיק לא היה צריך להיסמך על שר המשקים אפילו לדבר מועט, רק על הקדוש ברוך הוא בלבד גם אחרי שנים רבות בבית הסהר, וגם שהיה נראה שיש סייעתא דשמיא ושצריך לבקש, משר, משליח, מ"מעכאר", בכל זאת יוסף הצדיק היה גם במצב זה צריך להישען רק על הקדוש ברוך הוא בלבד, לכן הזהר מסביר שכך אמנם יוסף נהג, אלא רק חשב שכיון שהגיע הסיפור הזה עם החלומות, אולי יש לו מחויבות לעשות השתדלות.

בבראשית רבה (פרשה פ"ט) מובא, **אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו** (תהלים פרק מ' פסוק ה'). על מי זה נאמר? זה נאמר על יוסף! אשרי הגבר אשר בוטח רק בה! **ולא פנה אל רהבים** על ידי שאמר לשר המשקים **זכרתני והזכרתני** ניתוסף לו שתי שנים ע"כ, וצריך להבין, הרי הפסוק והמדרש סותר את עצמו, בתחילת הפסוק כתוב שיוסף בוטח בה', ולכן נקרא אשרי הגבר, ובחלק השני כתוב - שלא פנה אל רהבים, שלא פנה אל אנשים גאוותנים לקבל עזרה וטובה! ועל ידי שאמר זכרתני והזכרתני נוספו לו עוד שני שנים בבית הסהר, וזה פלא? הרי הרגע אמרת שיוסף הוא אשרי הגבר! וכעת אתה אומר שקיבל עונש של עוד שתי שנים כיון שסמך על שר המשקים!?

ונראה לומר כיון שיוסף שם בה' מבטחו בלבד, לכן באמת נקרא עליו **אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו**, וכיון ששם בה' מבטחו על כן היה ליוסף סייעתא

דשמיא שלא תבוא לו הישועה מרהבים, שלא יגיע לו ישועה משר, ממצרי, מבשר ודם! ולכן נוספו לו שתי שנים לא בגלל עונש חס ושלום, אלא כי יוסף שם בה' מבטחו ונקרא בו "אשרי הגבר" והואיל ומצד הדקדוק עם הצדיק אין ראוי שיזכר יוסף על ידי שר המשקים, על כן הוסיף לו הקב"ה שתי שנים להפקיע את החשש שאולי באה לו העזרה על ידי בשר ודם, על ידי "רהבים"! והוא על צד המעלה הגדולה של הבוטח בה' שתהיה ישועתו כרצונו, רק מאת הבורא בלבד! ולא שנוספו לו שתי שנים על צד עונש.

כמה אנחנו צריכים ללמוד מזה בטחון בבורא עולם, לא על כחי ועוצם ידי, לא על עזרה מבשר ודם, לא על השענות על סברת השכל המוגבל! במיוחד גלות זו האחרונה כל הגאולה והישועה תגיע רק מתוך אמונה וביטחון, מי הוא זה שיחזיק מעמד! מי הוא זה שלא יתפתה לסמוך על בשר ודם, לא יפול לזרועות הייאוש על אורך הגלות כשהוא שאין לו סוף שנראה, זה גם מה שזועק הנביא ישעיה (פרק נ' פסוק י') **מי בכס ירא ה'**

שמע בקול עבדו אשר הלך חשכים ואין נגה לו יבטח בשם ה' וישען באלהיו, לא רק לבטוח בבורא עולם, אלא גם להישען עליו! זה יוסף הצדיק!

חזו בני חביבי

**לימוד אבות
ובנים במוצאי
שבת**

בין השעות -19:00
20:00 בהכוונתו של
הרב **חיים סטפן**
הי"ו טל:
0548424058

**תהילים ושיעור
לנשים**
אצל משפחת ליפשיץ
לשם 19 בשעה
15:00

**קבלת שבת
לבנות!**

בזמן הדלקת נרות
אצל משפחת ר'
דוד ירושלמי
הי"ו, רחוב נופך 9,
ממתקים והפתעות
כל הבנות מוזמנות!

**שיעור
באור החיים
הקדוש**

ע"י הרב
חיים ביטון הי"ו
בביתו כל מוצאי שבת
שעה אחר צאת
השבת

מתמידים!

כל ערב בשעה 6:00
עם המחנך המיוחד
הרב
יעקב דרשן הי"ו
בבית הכנסת הספרדי
ממתקים והפתעות
ונחת אמיתי!

האם נשים יכולות לברך על ההלל בחנוכה מפני שאף הן היו באותו הנס

המשנה במסכת סוכה דף לח עמוד א - מי שהיה עבד או אשה או קטן מקרין אותו - עונה אחריהן מה שהן אומרות, ותבא לו מאירה. אם היה גדול מקרא אותו - עונה אחריו הללויה, ואומר רש"י מקרין אותו - כך היו נוהגין: אחד קורא את ההלל ומוציא את הרבים, ואם היה עבד או אשה או קטן, הואיל ואין מחויב בדבר - אין מוציא את המחויב מידי חובתו, הלכך עונה אחריו כל מה שהוא אומר. לפי זה לומדים שהנשים פטורות מקריאת ההלל בחג הסוכות. אולם בחנוכה היה אפשר לומר שחייבות בקריאת ההלל מפני שאף הם היו באותו הנס וכמו שחייבות בהדלקת נרות חנוכה גם חייבות בהלל וא"כ יכולות לברך,

הרמב"ם הלכות מגילה וחנוכה פרק ג הלכה ז כתב גומרין את ההלל באחד ועשרים יום, בתשעת ימי החג, ושמונת ימי חנוכה, ושני ימים של פסח, ושני ימים של עצרת, ובהלכה י"ד כתב ואם היה המקרא את ההלל קטן או עבד או אשה עונה אחריהם מה שהן אומרות מלה מלה בכל ההלל. משמע שהרמב"ם סובר שנשים לא אומרות הלל בחנוכה, אולם קשה מהרמב"ם בפירוש המשניות בפ"ק דקידושין שכתב שיש מצוות עשה שהזמן גרמא שנשים חייבות והם מצה בליל פסח ושמחה במועדים והלל ומקרא מגילה ונר חנוכה משמע שהלל חייבות, ויש גורסים ברמב"ם הקהל במקום הלל, אולם בחזון עובדיה כתב לחלק בין הדלקת נרות שחייבות מפני שאף הם היו באותו הנס וכל

שהובאה בהגהות מיימוני ובב"ח הגירסא "שמברכין להדליק ומיד אומר הנרות הללו ואח"כ מברך שעשה נסים ומדליק", והוא כדי שידע לכוין על נס הישועה ונצחון המלחמה, ומכיון שזהו עיקר התקנה שפיר חייבות גם נשים בהדלקת נר חנוכה כאנשים שגם הן צריכות להודות וכמו שאמרו בגמרא הטעם שאף הן היו באותו הנס כלומר נס ההצלה ע"י המלחמות, אבל אמירת ההלל בשמונת ימי החנוכה אינה על מה שקרה באותו הזמן, רק תיקנו נביאים שבכל מועד שאסור במלאכה וגם אם שבת היה נקרא מועד היו צריכים לומר הלל הואיל ואסור במלאכה כמבואר בגמ' ערכין הנ"ל, וגם בכל יום שבו נגאלו אבותינו צריכים לשמוח בה' באמירת ההלל וכמבואר בפסחים קי"ז ע"א. וזהו מה שאמרו בגמ' בשבת כ"א ע"ב לשנה אחרת קבעום ועשאו ליימים טובים בהלל והודאה, כלומר שעשו את אותם הימים לפרק שבו חייבים לשמוח בה', אף שההלל עצמו אין בו שום זכר לאותם הנסים אשר חייבים להודות ולהלל ע"י ההדלקה. וכיון שכן כמו שנשים פטורות מהלל של סוכות ועצרת כך גם של חנוכה מפני שזה רק זמן גרמא כלומר זמן זה עשאוהו ליום שחייבים לומר בו הלל.

וכן כתבו בשם הרב אלישיב בקובץ תשובות שנשים פטורות מקריאת ההלל.

באגרות משה אורח חיים חלק א סימן קצ כתב, ולכן צריך לומר דחידשה הברייתא שבהלל ומגילה אף באופן שליכא ערבות כגון אנשים עבור נשים נמי מוציא אף ביצא, והטעם דכיון דהם מצות על נס דנפרש דהלל איירי בהלל דלילי פסחים שכתבו התוס' בסוכה דף ל"ח ד"ה מי דעל הנס בא, וכן בהלל דחנוכה (ואני בארתי במק"א דגם הלל דיו"ט אף דשבועות וסוכות הוא על נס דיציאת מצרים, והוכחתי זה בראיה נכונה, ואין כאן המקום להאריך אבל התוס' הא

לא סברי כן ונוקים דאיירי בהלל דלילי פסחים וחנוכה, וגם למה שבארתי צריך לאוקמי כן דהא בהלל דיו"ט פטורות נשים כדאיתא במשנה שם), ולכן כל מה שקורין הוא פרסומי ניסא ופרסומי ניסא הוא חיוב על כל אדם, ע"כ משמע שהאגרות משה סובר שנשים חייבות, וכ"כ בשבט הלוי לחייבין בקריאת ההלל, אולם באור לציון חלק ד' כתב שנשים יכולות לומר הלל בלי ברכה מטעם הרמב"ם שסובר שאין הנשים חייבות בהלל של חנוכה ממה שהרמב"ם העתיק את דין הגמרא בהלכות חנוכה, ואע"פ שדעת התוספות שחייבות בהלל כיון שהרמב"ם סובר לא לברך לא מברכים משום ספק ברכות, לסיכום: לדעת הספרדים אין לנשים לברך על ההלל אולם לדעת האשכנזים יש מחלוקת באחרוני זמנינו האם חייבות בהלל, אבל מ"מ אם רוצות לברך לדעת האשכנזים שנשים יכולות לברך על מצוות עשה שהזמן גרמא יכולות לברך

עניין הדלקת נרות הוא לפרסם את הנס ולכן גם הנשים חייבות מדין פרסומי ניסא אולם אמירת ההלל אין בו כ"כ פרסומי ניסא שהוא בינו ובין קונו בזה לא חייבות הנשים, ורק בהלל של ליל פסח חייבו את הנשים מפני שארבע כוסות נתקנו על ארבע מצוות.

יש מחלוקת באחרונים מה דעת התוספות האם חולקים על הרמב"ם וסוברים שנשים חייבות בהלל בחנוכה מפני שאף הם היו באותו הנס.

בשו"ת מנחת שלמה להגרש"ז אויירבאך כתב נלענ"ד דהדלקת נר חנוכה היא עצמה ההודאה וההלל, כלומר שע"י זה יתן אל לבו להודות לה' על הנסים הגדולים שעשה לנו בנצחון המלחמות, וכמו שאומרים בנוסח "הנרות הללו וכו' על התשועות ועל המלחמות וכו' ואין לנו רשות להשתמש בהם אלא לראותם בלבד כדי להודות ולהלל", ולא נזכר כלל נס פך השמן משום שאין ההדלקה באה כזכר לנס פך השמן, כי לא מצינו בשום מקום להודות לה' לדורי דורות עבור זה שעשה הקדוש ברוך הוא נס כדי שיוכלו כלל ישראל לקיים מצוה. ובמס' סופרים

**פרפראות...
הרב משה קליין**

"ויבא יוסף את דיבתם רעה אל אביהם"

מה ששמע מספרים עליהם בחוץ, הביא לאביהם. וחסאו היה בזה, שלא דן אותם לכף זכות. (ר' שמשון רפאל הירש) **"וישנאו אותו ולא יכלו דברו לשלום"** אבל, לו היו יושבים בצוותא, היו מדברים איש אל אחיו והיו מוכיחים זה את זה, והיו משלימים ביניהם. הצרה היא בכל מחלוקת שאין שפה משותפת ואין אוזן קשבת, אין הוכחה ואין תוכחה. **"לך נא ראה את שלום אחיך"** שישתדל לראות את שלמותם ולא את פגימותיהם, את מעלותיהם ולא את חסרונותיהם. (רבי ר' בונים מפשיסחא)

וימצאהו איש והנה תועה בשדה, וימצאהו איש "זה גבריאל" (רש"י), איש + שם הוי-ה (איש אלוקים) = 311+26 = 337. **מלאך גבריאל** = 337. (משב"א)

בעוד שלשת ימים ישא פרעה את ראשך מעליך....

הסבר יפה בדרך משל נותן המגיד מדובנא לשאלה, מניין ידע יוסף לפתור את חלומו של שר המשקים לטוב ושל שר האופים לרע. הרי, לכאורה, התוכן של שניהם אחד הוא. המשיל המגיד משל לתמונה שהיה מצויר עליה אדם הנושא סל לחם על ראשו. עמדה ציפור חיה על התמונה והתחילה לנקר במקורה על "הלחם" שבסל. עברו שני אנשים והסתכלו בדבר, אמר אחד לחברו: הצייר של התמונה אמן גדול הוא: הציור טבעי כל-כך שאין הציפור מבחינה, וחושבת את "הלחם" שבסל ללחם ממש. אמר לו חברו: לא כי, אין הוא אמן גדול, כי רק את **המשך בעמוד 7**

המקובל האלקי רבי רפאל אברהם שלום שרעבי זי"ע

כ"ה כסלו תקפ"ז

ואלה תולדות אברהם:

המקובל האלקי רבי רפאל אברהם שלום מזרחי ידידי שרעבי זי"ע, היה נכדו של המקובל האלקי רבינו הרש"ש זי"ע, ונקרא בשם "רבי אברהם חסיד". אמנם ביותר נודע בכינויו "הרא"ש" (ר"ת: הרב רפאל אברהם שלום) או "הדב"ש" (ע"ש ספרו 'דברי שלום'). וכה מתארו נוראות חתנו הראשון - לציון הגה"ק רבי חיים אברהם גאגין זי"ע המכונה "הרב אג"ן", בהקדמתו לספר 'דברי שלום': 'הוא הרא"ש רב חמ"א הרב המופלא וכבוד ה' מלא המקובל האלקי חסידא קדישא מרן המחבר, הי חסיד הי עניו... תוארו כתואר המלך אינו אלא שרף בעל כנפים, מקודש מקודש שקדוהו שמים, אחד מן השרפים מן הרמתיים צופים צוף דבש דטב להו לישראל מטיפה של גשמים, רב נהוראי שמנהיר עיני חכמים...'

ערשו ערש קודש של רבינו רפאל אברהם שלום עמד בין חומות עיר הקודש ירושלים תובב"א, בה נולד בשנת תקל"ה, לאביו המקובל האלקי רבי חזקיהו יצחק זי"ע, שהיה בן יחיד לאביו רבינו שלום מזרחי ידידי שרעבי זי"ע - "הרש"ש". אמו היתה הצדקנית מרת שמחה ע"ה, בת החכם המקובל רבי יצחק קובו (הראשון) זצ"ל, בן הגאון רבי חזקיהו יוסף קובו זצ"ל רב ואב"ד בשאלוניקי ואח"כ מדייני ירושלים. מעודו היה רבי חזקיהו יצחק נחבא אל הכלים ובורח מן הכבוד, וכשנסתלק אביו הרש"ש (בי' שבט תקל"ז) מסר בגודל ענוותנותו את הנהגת ישיבת המקובלים הנודעת בשערים, "ק"ק חסידים בית א-ל", לידידו הגה"ק מהרי"ט אלגאזי זי"ע. רק לאחר הסתלקות מהרי"ט א (ב' אדר א' תקס"ב) קיבל על עצמו את ההנהגה, וחכמי הישיבה כינוהו "הח"י בשמ"ש" (ר"ת: הרב חזקיהו יצחק בר שלום מזרחי שרעבי). ברם לא ארכו לו הימים בכהונתו הרמה, ובחורף שנת תקס"ח נתבקש הארי הח"י לישיבה של מעלה, ואז אחריו ל"ו קם כמוהו בנו ממלא מקום אבותיו הקדושים הוא רבינו הרא"ש, שנולד עוד בחיי זקנו הגדול הרש"ש (שנסתלק כעבור שנתיים). תורה מחזרת על אכסניה שלה. רבינו הדב"ש, צמח ועלה לגאון ולתפארת שושלת שרעבי המעטיירה, ובעודו צעיר לימים הצטרף אל חבורת קדישתא חסידי בית א-ל, בה קיבל רוזי התורה מפי חכם הרזים הגה"ק רבי חיים די לה רוזה - בעל 'תורת חכם' ומפי מהרי"ט אלגאזי, ועם חבריו נמנו הגאונים רבי יעקב כהן החסיד, ורבי רפאל קאלמארו, זצוק"ל.

קושטא דאברהם:

שם קדשו מתנוסס בראש "שטר התקשרות" שנעשה ביום י"ג ניסן שנת "בשלום ובמישור" הלך איתו" (תקס"ד), בין חמשה חכמים מחבורת קודש זו, ה"ה רבי

אברהם גרשון, רבי רפאל אליעזר נחמיאש, חיים דוד אלקלעי, רבי נסים זרחיה אזולאי (נכד החיד"א), ורבי אברהם בכר דוד, זצוק"ל, והמטרה היא - כפי שרשומה שם - להיות "כולנו החמשה הח"מ כנפש אחת רבת התפארת, וכל אחד יעלה על חברו כאלו הוא חלק א' ממנו ואבר מאבריו ממש, בכל נפש ובכל מאד, באופן שאם ח"ו יהיה איזה צער לאחד ממנו ח"ו, מחוייבים לסייעו כולנו יחד או כל אחד בפרטות ככל הבא מידו, ועיקרו של דבר להוכיח כל אחד לחברו אם ח"ו שמע עליו איזה חטא".

משהוכתר לראש ורבן של חבורת חסידים עילאית זו, בהיותו בן ל"ג בלבד, היה לאחד מגדולי מעתיקי השמועה בתורת הרז שנמסרה לו תורת זקינו הרש"ש איש מפי איש, ואף טרח לסדר ולהשלים הכתיבות והסידורים של הרש"ש, לנפוחם ב"ג נפה עפ"י הכתיבות המדויקות שהיו ברשותו מאבותיו הק' ועפ"י קבלתו שקיבל פה אל פה מפי אביו ואחרים מתלמידי זקינו.

לקורות הבית והחצר שבה היתה הישיבה הקדושה, יובאו דברי הגה"ק רבי יונה משה נבון זצ"ל (הובא בשו"ת 'חוקי חיים' להרב האג"ן, ירושלים תר"ג, סי' לו. תשובה בענין סכסוך שנתהוה עקב סתימת חלון בחצר זו): "אנחנו תושבי עה"ק ירושלים ת"ו קבלה בדינו דור אחר דור שתחילה וראש שפתח החצר והחזיק וקבע בחצר ק"ק חסידים הנקרא היום בשם ישראל בית א-ל היה הרב החסיד המקובל האלקי כמוהר"ר גדליה חאיון זצוק"ל ודר שם בדירה העליונה,

ואחריו ל'ו קם הרב החסיד המקובל האלקי כמוהר"ר שלום שרעבי זצוק"ל ודר גם הוא בדירה הנז', ואחריו ל'ו קם הרב החסיד המקובל האלקי כמוהרי"ט א זצוק"ל ודר כל ימי ממלכתו בדירה הנז', ובזמן הרב מוהר"ר כמוהרי"ט א זצוק"ל היה דר בדירה התחתונה מעלת הרב כמוהר"ר מזרחי זלה"ה ה' להרב שלום זצוק"ל, ואחר פטירת עט"ר מוה"ר כמוהרי"ט א הנז' זצוק"ל עלה לדור בדירה העליונה הנז' מעלת הרב החסיד כמוהר"ר א מזרחי זלה"ה נכדו של הרב שלום שרעבי זצוק"ל. ביני עמודי דגרסי שם ערך גם עבודתו הנשגבה, עבודה שבלב זו תפלה, בעברו לפני התיבה כשליח ציבור, תפקיד רם ונשא במקדש מעט זה, שהיתה בחדרת קודש והתלהבות נוראה, וכעדות הג"ר יעקב שאול אלישר זצ"ל במאמרו 'תולדות וזכרונות' (נדפס ב'לוח ארץ ישראל', שנה ג, ירושלים תר"ס, עמ' 47-45) שאביו רבי אליעזר ירוחם אלישר זצ"ל "הלך להתפלל בקהל חסידים ק"ק בית א-ל יכב"ץ, ואז היה רבן של חסידים הרב וכו' בעל 'דברי שלום', נכדו של הרב הק' שר שלום שרעבי זצוק"ל וזיע"א, והייתי הולך עמו בכל

יום, וראיתי בעיני להרב הק' ז"ל הנז' כשהיה מתפלל בכל יום מימות החול, כשהיה אומר 'ודבק לבנו במצותיך ויחד לבבנו לאהבה וליראה את שמך' וכו', היו יורדים מעיני נהרי נחלי דמענות דבר יום ביומו, וראיתי התפלות של ר"ה ויהי"כ והזהאות שהיה מונה בסדר העבודה, שהיה נראה ככהן גדול ממש מסדר עבודה...".

פיזאנטי ללכת אתו לדמשק. ובימים ההם היתה מלחמה עצומה בדרך שכס אשר הוכרחו לעבור שם, ויעברו בין חיצוי רעם ומות, ולא אונה להם כל רע. ובבואם עירה דמשק צוה הרב למסור להשר פרחי בבית מאסרו זוג ציצית שהביא למענו מעיר ירושלים. וישבתו החכמים את השבת ההיא בעיר דמשק, ויצוה לאנשי בית הגביר הנ"ל להכין סעודה שלישית ברוב כבוד, כי אתם יאכל גם הגביר הר"ח פרחי הנ"ל, ויתמהו מאד על דבריו, וימהרו להתפלל, אך הרב התמהמה עד סוף זמן פלג המנחה, וישבו לקיים מצות סעודה שלישית. ויהי אך ישבו אל השלחן, והגביר הנ"ל בא חפשי מבית כלאו, כי בחצות היום הזה נתעורר פתאום שר בית המשפט לשוב לעיין בדינו, וימצא את השקרים והעלילות אשר בדאו העדים שהעידו עליו. והוציאו תיכף לחפשי".

רבי אברהם בעל הנס

כגודל בקיאותו בתורת הנסתר כן יסופר עליו נפלאות על רב חילו בקבלה מעשית, עד שהיה נקרא בפי העם "בעל הנס". אפס קצהו תראה בספר 'תולדות חכמי ירושלים' והרי עובדא מופלאה אחת מני הרבה: "הרב הזה נודע ומפורסם בשערי ירושלים, כי גדול כחו גם בקבלה מעשית. וסופר לי מפי תלמידו הישיש הרב הגדול ר' שלמה הלוי ז"ל: שהשר הגביר [רבי חיים] פרחי בהיותו בדמשק היה מספיק לכל הלומדי תורה וחכמי ורבני ירושלים פרנסתם, ופעם אחת נודע הדבר בעיה"ק ירושלים, שהעלילו על השר הזה בדמשק עלילות נוראות, ונתנהו בבית הסוהר, ונגמר דינו להמיתו. ואז צוה הרב שרעבי ז"ל לר' יצחק פרחי ולהר"ח

משנה עיתים ומחליף את הזמנים

מעשה שהיה: הצאר ניקולאי שהיה קיסר אימנטי ברוסיה מנהג היה לו לצאת מארמונו מידי פעם בפעם, תמיד במוצאי שבת והיה שם את פעמיו לאחת מערי רוסיה והיה מופיע בעיר בהפתעה ושם הוא היה נעצר ליד ביתו של הגוברנטור המקומי. בואו של הקיסר היה מפעיל את פעמוני האזעקה בעיר ומיד היו מעירים את האנשים החשובים בעיר שהיו מוזעקים לבית הגוברנטור. היו קוראים למפקד המשטרה ולנשיא בית המשפט לראשי הכנסייה למפקד הכבאות ולמנהל השוק העירוני. גם את מנהל בתי הכלא לא שכחו להזמין למפגש עם הקיסר.

כולם שמו פעמיהם לבית הגוברנטור בשעת לילה מאוחרת מבלי לדעת מה היא מטרת הביקור ולמה זכתה עירם בכבוד הזה אבל כולם ידעו שמחכה להם לילה טוול שינה, ישמעו נאומים רבים ויהיו הרבה הרמות כוסות לברכה וכמובן ישתו הרבה וודקה כמו שמקובל במקומות כאלה. באחת בלילה התחילה האסיפה ומיד התחילו נאומי הברכות. הקיסר היה נראה קשוב למברכים ונענה להם בהרמת כוס. אחרי שעברו שעתיים בערך הקיסר היה נראה עייף מעט אבל לפתע הוא פנה לגוברנטור ושאל אותו: "האם בעירכם יש רב יהודי? ומשנענה בחיוב הוא שאל "מדוע לא הזמנתם אותו לכאן?" מיד יצאו השליחים לבית הרב המקומי העירוני אותו משנתו ומסרו לו את ההזמנה לבוא למפגש עם הקיסר ירום הודו. זה היה בליל חורף קר והרב התעטף באדרתו ויצא מביתו לא לפני שהתפלל תפילה עמוקה ואמר וידוי תוך כדי שהוא נפרד מאשתו ומבני ביתו בלי שהוא יודע אם ישוב בשלום ואימתו.

בשעת לילה מאוחרת הוא הגיע למקום המפגש והקיסר קידם את בואו בברכה כנהוג. מיד פינו לו מקום והוא נתכבד לשאת דברים לכבוד הקיסר ולכבוד האסיפה הנכבדה. ואכן הוא פתח בדברים תוך כדי שהוא מציג את עצמו כרב של יהודי המקום. והוא אמר כך: "אני רואה כאן ביחד עם הקיסר ירום הודו את כל נכבדי העיר. אני מתאר לעצמי שכולם אמרו כל אחד בתור שלו שהקיסר הוא האיש החזק ביותר בעולם ושהוא החכם מכולם. גם ציינו

בוודאי שהוא האדם היפה ביותר כמו שבוודאי לא שכחו לציין את לבו הטוב והרחום. " הקיסר נענע בראשו למשמע הדברים של הרב והיה נראה שהוא נהנה לשמוע את שבחיו למרות שהוא שמע אותם לפני כן!

ואז אמר הרב כך: אבל אף אחד לא ענה על השאלה שבאמת מעניינת את כולם והיא למה בא הקיסר דווקא לעיר שלנו במוצאי שבת זה, כולם נענעו בראשם שאכן זאת היא השאלה החשובה והמעניינת. ואז אמר הרב. "אני לא נביא ולא בן נביא אבל אני רב פשוט ואני יכול לספר מה שדיברנו היום בבית הכנסת. היום קראנו בתורה את פרשת וישב. בפרשה מסופר על שר המשקים ועל שר האופים שחטאו לאדוניהם מלך מצרים והושמו בבית הסוהר בו ישב באותו זמן יוסף הצדיק, והם חלמו חלום בלילה אחד וסיפרו אותו ליוסף ואז יוסף ניסה לפתור להם את החלום ואמר לשר המשקים שאת חלומי פתר יוסף לטובה.

הוא אמר לו כך. יש שני סוגים של חקירות משטרה. אם עוצרים אדם פשוט מיד מכניסים אותו למעצר ומתחילים לבדוק את עניינו. יש לו סיכוי שיתברר שהחשד שחשדו אותו היה בטעות ואז הוא משחררים אותו. אבל אם חושדים באדם חשוב לא מכניסים אותו מיד למעצר. אלא בודקים את עניינו ביסודיות ורק אם נתברר היטיב שהחשד היה סביר חוצצים את דינו. סיכויו של אדם כזה לצאת לחופש הוא קלוש כי הרי בדקו היטיב את עניינו!

והנה אתם אנשים חשובים, אתם שרים בממשלה והנה שמו אתכם במעצר ומה הסיכוי שלכם לצאת לחופש? קרוב לאפס! אבל בכל זאת אתה תצא לחופש ותחזור לתפקיד שלך! ולמה? כי הסיבה למה שאתה נמצא כאן היא שונה לחלוטין. את ה נ מ צ א כ א נ ג ל ל י! ויוסף מספר לו לשר המשקים את סיפור חייו. "כי גונב גונבתי מארץ העברים וגם פה לא עשיתי מאומה כי שמו אותי בבור". ואתה באת לכאן בשביל להוציא אותי מכאן. "כי אם זכרתי אתך והוצאתני מן הבית הזה!" ובאמת אתה תוציא אותי מכאן.

בשביל זה באת לכאן ולכן אתה תצא מכאן. הכל בשבילי! אתה צריך להוציא אותי מכאן ואתה תעשה את זה! אני נמצא במרכז העניינים ומעסיק את ההשגחה העליונה!

כך אמרנו היום - ממשיך הרב לדבר באוזני הקיסר - אם הקיסר בא לעיר שלנו זה רק בשביל לדבר על בעיית היהודים ברוסיה! מכל הבעיות שכרגיל מטרידות מדינות רבות הבעיה הבודעת היא בעיית היהודים! מה עושים אתם? יהי רצון שנמצא חן בעיניך ותדון אותנו לכף זכות".

הקיסר נהנה מאד ממה ששמע מהרב היהודי והודה לרב שבשביל זה הוא בא לכאן והבטיח לדון בבקשתו כמו שהרב ביקש.

עד כאן הסיפור ההיסטורי. ולמה בא הסיפור לשיעור השבועי לפרשת וישב? הנה התשובה.

כי הנה בפרשה מסופר הסיפור של יוסף ואשת פוטיפר. מיד אחרי סיפור זה מספרת התורה את הסיפור של יוסף ושר המשקים ושר האופים והתורה פותחת את הסיפור בכותבה "ויהי אחר הדברים האלה". כותב רש"י כשהוא נאמן לשיטתו שבכל מקום שכותבת התורה כשמטרתה לציין את זמן

שבו התרחש האירוע "ויהי אחר הדברים האלה" היא מציינת אירוע שהתרחש סמוך לאירוע שעליו כתבה התורה לפני כן - ובהתאם לכך כותב רש"י "לפי שהרגילה אותה ארורה את הצדיק בפי כולם לדבר בו הביא להם הקב"ה סרחונם של אלו שיפנו אליהם ולא אליו". כלומר שיש קשר בין הסיפורים למרות שהם שונים מאד זה מזה.

בדברים אלו אנחנו מקבלים השקפה איך להסתכל על החדשות המופלאות שהעיתונים מביאים לנו כל יום שנקראים "חדשות". כי כולם מתרחשים ונשמעים במחשבה ובכוונה מאת השי"ת שהוא נורא עלילות. הוא היודע נסתרות ומאתו סיבת פרסום כל דבר גדול וכדבר גם כשאינו גדול. כי יתכן ששני שרים גדולים ונכבדים כאלה הקרה להם מכשול ונתפרסם בפי כל אך ורק לתכלית מיוחדת להסיר חרפת נבל מאותו צדיק. כל הפרסום במכוון. הכול בשביל שיפסיקו לדבר על יוסף ויתחילו לדבר על שר המשקים ועל שר

"יוסף למד משהו בשנתיים

אלו. אסור לסמוך על גוי.

הוא יהיה מנהל מדינה ומאד

חשוב שהוא יזכור את זה!

הוא למד ש"ארור הגבר

אשר יבטח באדם ושם בשר

זרועו" אבל "ברוך הגבר

אשר יבטח בה' והיה ה'

מבטחו!"

"כבר כתיב 'ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך'. נמצא כל עניינים כאלו גורמים לישראל להיות נתונים בהסתר פנים ח"ו, וגם איתא בזה"ק פרשת נשא שדבר זה גורם לשרות סטרא אחרא בביתא וגורם מסכנינותא לביתא. על כן נדב לבי בעז"ה לאסוף את כל מאמרי חז"ל השייכים לענין זה, ולהראות לפני הכל את גודל העוון והעונש שיש בזה, וגודל המעלה להאשה הצנועה בדרכיה, שע"ז היא זוכה לבנים יראי השם וחשובים שבדור, אולי על ידי זה יראו ויקחו מוסר ויתוקן קצת הפרצה הגדולה הזאת, ובזכות זה נזכה לראות בבנין ירושלים גדריה ועניניה בב"א" (הפנח חיים - ספר גדר עולם)

האופים.

הרעיון הוא שכל מה שקורה בעולם הכול מכון מאתו ית'. ובמרכז כל העניינים נמצא העם היהודי! את זה אמר יוסף לשר המשקים. אתה באת לבית האסורים אך ורק בשבילי! הכול בעולם סובב מתרחש מסביב לעם היהודי. מדינה קטנה שתופסת על הגלובוס מקום כמו חודו של מחט וכל היום בכל העולם מדברים עליהם!
ב.

ועוד אומר רש"י "שתבוא הרווחה לצדיק על ידיהם"! הם בעצמם יהיו שלוחי המקום להצלתו של יוסף! מה ששר המשקים ישכח את יוסף ולא יקיים את הבטחתו ליוסף זה כנראה יהיה גם לטובתו של יוסף. הוא ילמד מזה שאסור לסמוך על הבטחה של שונא! למען האמת כששר המשקים אמר לפרעה "אותי הוציא מן הבור ואותו תלה" הוא לא התכוון לפרעה אלא הוא התכוון ליוסף! כך משמע ממה שכתב יונתן בן עוזאל.

ולמה הוא שכח אותו? הוא הרי הבטיח נאמנה ליוסף שהדבר הראשון שהוא יתעסק בו כשיצא מבית האסורים יהיה עניינו של יוסף ויוסף האמין לו וסמך עליו. באמת יוסף באותו יום התלבש בבגדי שבת והודיע לכולם שהיום הוא יוצא מכאן, אבל כשיצא שר המשקים מבית הסוהר תפסה אותו משפחתו וערכה לו מסיבת קבלת פנים נלהבת. זה לא פשוט מה שקרה היום. אסיר עולם יצא מכלאו. והוא לא רק יצא מכלאו אלא הוא שב לשבת על כיסא המיניסטר. המסיבה הייתה גדולה והרבה כוסות הורמו ושר המשקים שתה לשכרה ונרדם.

גם יוסף שהיה מאוכזב קמעה פשט את בגדי השבת וחזר לתאו כשהוא דן את שר המשקים לכף זכות. בוודאי הוא היה עסוק בקבלת הפנים ולא יכול להתעסק בענייניו. אבל מחר בלי ספק יהיה היום האחרון לשבתי בכלא!
למחרת פנה שר המשקים לטפל בענייניו משרדו שהיו מוזנחים בתקופת מאסרו והעבודה הייתה רבה וגם באותו יום השר לא הספיק להתעסק בענייניו של יוסף ויוסף חזר מאוכזב לתאו.

ביום השלישי יצא שר המשקים למסע ביקורת כרמים (ברוסית זה נקרא קומאנדירובקא) והיה עסוק כל היום ושוב חזר יוסף לתאו מאוכזב אבל הוא היה בטוח שלמחרת יהיה היום האחרון בבית הסוהר.

כך עברו להם שנתיים עד שיוסף התיימשך ולמחרת הוא לא לבש את בגדי השבת. הוא הבין שבאמת שר המשקים שכח אותו ואי אפשר לסמוך עליו. שנתיים הם באמת הרבה זמן. ואז יוסף חזר לסמוך על הקדוש ברוך הוא. הוא המשענת היחידה. באותו היום הוא באמת יצא מבית הסוהר! מה שקרה באותו יום זה עניינה של הפרשה הבאה המתחילה ב"ויהי מקץ שנתיים ימים".

יוסף למד משהו בשנתיים אלו. אסור לסמוך על גוי. הוא יהיה מנהל מדינה ומאד חשוב שהוא יזכור את זה! הוא למד ש"ארור הגבר אשר יבטח באדם ושם בשו" ורועו" אבל "ברוך הגבר אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו!"

שבת שלום לכל המתפללים בבתי הכנסת בהר שמואל ולחברים המקשיבים לקולך די בכל אתר ואתר.

פעילויות חנוכה לילדי המתמידים בהר שמואל

תחרות חנוכיות

כל ילד מוזמן להכין בעצמו חנוכיה יצירתית מכל גודל וחומר שיבחר, ובמסיבת חנוכה נציג אותה בתערוכה מיוחדת עם צוות שופטים, כאשר החנוכיות המיוחדות ביותר יוכו בפרסים

חידון חנוכה

כל ילד יקבל חוברת מיוחדת של הלכות וענייני החנוכה, אותה הוא ילמד במהלך חודש כסלו (במתמידים, בבית, עם חברותא) ובמסיבת חנוכה ישתתף בחידון גדול נושא פרסים.

מסיבת חנוכה, החידון ותערוכת החנוכיות יתקיימו ביום שלישי, נר ראשון של חנוכה בבית הכנסת "אוהל לוי" בשעה 18:30

זמני תפילה אצל ר' דוד נחמה

שבת: מנחה עש"ק 20 דקות לפני השקיעה
קבלת שבת - דרשה - ערבית שחרית 8.15 הודו
מנחה 12.30 מנחה ב' 15.30
ערבית 15 דקות לפני צאת שבת
ימי חול: 7:30 הודו
מנחה 15 דקות לפני השקיעה ערבית בסמוך

בשורה משמחת למענגי השבת!!

לקראת שבת המלכה ניתן להזמין מבחר עוגות יוקרתיות ביתיות על ידי אשה בעלת נסיון, וכן ניתן להזמין עוגות יום הולדת גם באמצע שבוע שווה לטעום!
לפרטים והזמנות:
משפחת מלכא - 0533017584 0527181765

שיעור בהלכות שבת

על ידי הרב יצחק הדר הי"ו
אצל משפחת פריץ
כל יום שלישי בשעה 20:00-21:30

חדש! גמ"ח מזוזות

על ידי משפחת קוהלי
ראה רשימת הגמח"ים בעמוד 6

"ואמרתי שיעקר סיבת הדבר, שאנו מרחיקים בעצמנו את הקב"ה מאיתנו. הוא ציוה לנו והתקדישתם והייתם קדושים, ואמרו חז"ל כל המקדש עצמו מלמטה מקדשין אותו מלמעלה מעט מקדשין אותו הרבה, בעולם הזה מקדשין אותו לעולם הבא, וכתוב אחר אומר כי ד' אלקיך מתהלך בקרב מחניך להצילך וגו', (והמאמר להצילך כולל הרבה ענינים, להצילך מן החרב מן הרעב מן השבי ומן הביזה), והיה מחניך קדוש, ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך, הרי ביאר לנו הכתוב מפורש, שכאשר נהיה קדושים הוא מתהלך בינינו להצילנו מכל רע, אבל אם יראה בנו ערות דבר הוא שב מאחרינו, וממילא יחולו עלינו כל הסיבות ח"ו" (החפץ חיים - מכתבים ומאמרים)

סעודת סיום מסכתות סנהדרין - מכות, שנלמדו על ידי עמלי תורה משתתפי שיעור הדף היומי החשובים ויקרים מפז יחד עם מגיד השיעור הרב יצחק אלקיים שליט"א שמחה אמתית ואור לכל השכונה! הצטרפו היום ללומדים!

בשעה טובה ומוצלחת

מערכת התשלום למקווה עובדת וכבר אפשר להרחיב את שעות הפעילות ולשפר את התחזוקה במקום

בינתיים אפשר לשלם רק במזומן במכונה (המכונה לא מחזירה עודף) או דרך כרטיס כניסה מגנטי שאפשר להשיגו אצל הרב לומברד, התשלום לכניסה בודדת הוא 5 ש"ח ובערב שבת וחג 10 ש"ח, מנוי חודשי עולה 80 ש"ח, המחיר תלוי בהוצאות ויתכן שישתנה

הדלת החיצונית תהיה פתוחה:

מהשעה 5:00 עד 10:00 בימות החול

הרוצים להיכנס בשעות אחרות יכולים לקבל קוד כניסה

בשבת המקוה יהיה פתוח משעה 5:00 עד 9:00

יש להזהר לצאת לפני השעה 9:00 כי הדלת ננעלת בנעילה

אלקטרונית ואין אפשרות לפתוח את הדלת בשבת

בברכה שזכה לטהרה גמורה

, הרב יוחנן לומברד 054-292-0903

"ט"ס כסלו בבית הכנסת החסידי ביוזמתו וארגונו של הרה"ח יחיאל קוצר הי"ו בשפע ושמחה רבה!

שירותי דת וגמילות חסד

גמ"ח מזוזות	משפחת קוהלי רחוב אבני החושן 106 טל: 0527659122
גמ"ח טיטולים ומטרנה לע"נ אייל בן זרבה ד"ל, ולרפואת טוהר בת שני שרה	על ידי משפחת יצמן רחוב ברקת 4 טל: 050-6401440
אנילציה ואדים חמים, לע"נ שמעון בן לאה	משפחת בן סימון, טל: 0257110091 0504168728
אחות מוסמכת לשעת הצורך בשבת (פציעות זריקות וכו'):	גב' מטטוב: רח' אודם 16
אחות מוסמכת לשעת הצורך בשבת (פציעות זריקות וכו'):	גב' רינה:
גמ"ח כיסאות שולחנות ומזרנים וגמ"ח פלאטה של שבת:	הרב איתמר שעה טל: 052-6161696
גמ"ח כיסאות שולחנות, סאות ג' טפחים, סירים גדולים:	אביאל ירושלמי 0504116009
גמ"ח כיסאות שולחנות מפות שולחן וכלי הגשה:	הרב חיים דדש טל: 02-5711480
גמ"ח מוצצים ובקבוקים:	משפחת אלקיים טל: 02-5715028
גמ"ח להמסת אבנים בכליות, החזרת פרקים למקום, וקיבוע:	הרב משה קליין טל: 052-3466778
מקרן, אנילציה, משאבת חלב ידני/שמלי לע"נ אסתר בת ג'יה	משפחת שרעבי טל: 054-8002882
איסוף וחלוקת מזון למשפחות:	גב' קרוליין שרעבי טל: 054-6535441

לתיאום בענין טהרה:	אילנה טל: 052-7111480
שאלות בהלכה וטהרה:	הרב דוד שרעבי טל: 054-2002882
שאלות בהלכה וטהרה:	הרב יוסף שטילרמן טל: 02-5715176
דיני תורה בדיני ממונות ושכנים:	הרב עמנואל איפרגן טל: 058-7188158
גמ"ח תרופות:	גב' שולה ויטנשטיין טל: 054-8441374
גמ"ח רדיאטורים לחימום:	הרב מרדכי ויטנשטיין טל: 054-8441374
מיץ ענבים:	משפחת בן ישי טל: 054-8402564
כרית של ברית:	משפחת נחמני טל: 050-5245392
גמ"ח בלוי גז:	משפחת דוד שילמן אבני החושן 121

נועם דברות הרב עמנואל איפרג

דיני היזק ראייה (המשך)

היכא שאינה של שותפים שהדין כן. לא אסרו לפתוח חלון או פתח נגד חבירו, רק כשאין רשות הרבים חוצצת בינם. אבל אם יש רשות הרבים עוברת בינם כיון שיש עוברים ושבים מרה"ר שעוברים עליו יכול גם זה שכנגדו לפתוח חלונו. (ודוקא שחלונות בגובה ההליכה של רשות הרבים) (שו"ע שם) והסמ"ע והנתיבות המשפט חולקים. וס"ל כיון שיכול זה להזיקו תמיד בראיה, מה שאין כן בבני רשות הרבים שאינם מסתכלים תדיר. שתי חצרות שאחת גבוהה מהשניה שניהם חייבים בהוצאות המחיצה כיון ששניהם מזיקין זה את זה. (שו"ע סימן ק"ס סעיף ג') ועיין אחרונים שם חילוק בין גג לחצרות.

שני שותפים בחצר, שאחד מהם רוצה לפתוח חלון לחצר, יכול חבירו לעכב עליו. כיון שאף שיכול לומר לו הרי אני יכול תמיד להשתמש בחצר, ולהיות שם. מכל מקום יכול לטעון זה שנגדו שעכשיו צריך ליהזר ממנו תדיר. ואם נתן לו רשות פתח אבל יטה קצת חלונו שלא כנגד חלון חבירו. (סימן קנ"ד סעיף ג')

וכל שכן היכא שאינה של שותפים שהדין כן. לא אסרו לפתוח חלון או פתח נגד חבירו, רק כשאין רשות הרבים חוצצת בינם. אבל אם יש רשות הרבים עוברת בינם כיון שיש עוברים ושבים מרה"ר שעוברים עליו יכול גם זה שכנגדו לפתוח חלונו. (ודוקא שחלונות בגובה ההליכה של רשות הרבים) (שו"ע שם) והסמ"ע והנתיבות המשפט חולקים. וס"ל כיון שיכול זה להזיקו תמיד בראיה, מה שאין כן בבני רשות הרבים שאינם מסתכלים תדיר.

רשות הרבים לענין פתח שמוותר לפתוח חלון מול פתח חבירו, היינו שיש מבוי מפולש, ואם אינו מפולש כל שיש ג' בתים במבוי מקרי רשות הרבים. ויש אומרים שכל שאינו מפולש לא מקרי רשות הרבים. (שו"ע סימן קנ"ד סעיף ג') מה שהתירו לפתוח מול פתח חבירו כשרשות הרבים עוברת בינם, דוקא פתח של בית. משום שבבית פעמים מסתכל ופעמים אינו מסתכל. אבל פתח של חנות וכדו' אינו יכול לפתוח, משום שזה יושב כל היום בפתח חנותו ומביט לתוך בית חבירו. ואם יטה החלון או הפתח עד שאינו רואהו מותר.

מי שיש לו חלון מול חלון חבירו, אם הפתח קטן אינו יכול להרחיבו, או לחצות אותו. משום שיש בזה היזק ראייה יותר ממה שהיה קודם, שבחלון גדול יכול לראות יותר מבחלון קטן. וכן כשמחלק פתח גדול לשנים יכול להיות שפתח אחד יהא פתוח תמיד. ונמצא מזיקו בראיה יותר מחלון אחד גדול. (שו"ע סימן קנ"ד סעיף ד' והסמ"ע שם).

אבל אם היה לו שני פתחים קטנים ורוצה לעשות מהם פתח אחד גדול, כגון שהיו לו שני דלתות, ורוצה לעשות פתח גדול, אינו יכול לעכב עליו. (ט"ז וש"ך שם סעיף ה' והרמ"א חולק וסובר שיכול לעכב).

אם היה לו חלון במקום אחד ורוצה לסותמו ולפתוח במקום אחר, אינו יכול ואפילו אם רוצה לפתוח חלון קטן יותר ממה שהיה לו. (שו"ע שם סעיף ה') בכל מקום שאמרנו שאסור לפתוח חלון, אף אם יפתח החלון בגובה יותר מד' אמות ואפילו יותר. יכול לעכב עליו שיכול לומר לו אתה תעלה בסולם ותשקיף עלי. (שו"ע שם סעיף ו')

אם פתח חלון כנגד חבירו ולא מיחה בו החזיק הלה בחלון, ושוב לא יוכל שכנו לבקש ממנו לסגור החלון או הפתח. (שו"ע שם סעיף ז') ויש אומרים שחזקה בהיזק ראייה צריכה ג' שנים, כדן שאר דיני חזקה. (עיין ש"ך וסמ"ע שם וקיי"ל כדעת השו"ע).

אסור לפתוח פתח נגד פתח או חלון נגד חלון, משום שרואה מה שיש אצל חבירו, ואפילו אם שניהם מסכימים. אא"כ יזיזו הפתח קצת לצדדים. (שו"ע סימן קנ"ד סעיף ג') ומה שהיום בבתים משותפים וכן בבתים שלנו שהפתחים מכוונים זה כנגד זה, משום שמיד נמצא הסלון או פרודור ואין משתמשים בו לתשמישים צנועים. (כסף הקודשים שם) שנים שדרים ויש בינם חצר, יכול אחד לכופ את חבירו לבנות מחיצה בינם. ואפילו מנהג בני העיר שלא לעשות מחיצה יכול לכפות את חבירו. (שו"ע סימן קנ"ז סעיף א' וסתם מחיצה גבוהה ד' אמות כגובה סתם אדם)

אם שניהם באים לפתוח חלון זה כנגד זה ואחד יכול להסתלק קצת לצדדים כופין אותו משום זה נהנה וזה לא חסר. (שו"ע סימן קנ"ד סעיף ג', ובכסף הקודשים כתב דראיה מהצד (אלכסון אין בה כל כך היזק) ואם שניהם ניזוקין באותה מידה יעשו פשרה או שישלם האחד לחבירו. (רמ"א שם) מי שגובל עם חבירו בגג, צריכים להעמיד בינם מחיצה גבוהה ד' אמות. או שיחלקו את הכותל וכל אחד יבנה חציו, או שאחד יבנה והשני יתן לו הוצאותיו. ואם יש מרחק בין הגגות ויכול אחד לראות את השני יגביה המחיצה יותר מד' אמות. (שו"ע סימן קנ"ט סעיף א' ומבואר דאפילו אם יכולים בני רשות הרבים לראות לגג, חייבין לעשות מחיצה. שיכול לומר לו בני רשות הרבים לא נמצאים שם כל היום ואתה יכול להסתכל עלי כל היום)

אם הגג כל כך נמוך שבני רשות הרבים רואים אותו ממש, אין בו היזק ראייה. (רמ"א שם) ודומה לדין פתח חלון מול חלון שאם בני רשות הרבים רואים אותו אין בו היזק ראייה כמ"ש השו"ע (סימן קנ"ד סעיף ג') אם אין משתמשים בגג לתשמישים של צניעות (ולענין זה אפילו תליית כביסה נקרא תשמיש של צניעות) יש אומרים שאין צריך מחיצה גבוהה ד' אמות, אבל בכל אופן עושה מחיצה של עשרה טפחים. (דעת הרמב"ם בשו"ע סימן קנ"ט סעיף ב')

מי שיש לו בית ויש לו גג ומשם משקיף על חצר חבירו, בעל הגג מזיק לבעל החצר. כיון שבעל הגג יכול להסתכל לחצר חבירו, ואין בעל החצר יכול להסתכל לו. לכך בעל הגג צריך לעשות מחיצה גבוהה (ד' אמות) ובעל החצר משתתף בהוצאות עד י' טפחים. (שו"ע סימן ק"ס סעיף א'). משום שלא יהא נתפס עליו כגנב צריך להשתתף עמו. ויש לעיין בזה דהא בעל הגג חייב במעקה, וצריך לפחות י' טפחים ולמה זה ישתתף עימו. ואולי שתקנו שישתתף כיון שבונה יותר מי' טפחים. ודו"ק. ואכמ"ל)

אם קרקע החצר גבוהה מהגג (שכגון שהחצר על צלע הר, והגג הוא בצד ההר) בשו"ע הביא שני דעות (סימן ק"ס סעיף א') יש אומרים שצריך לבנות מחיצה עד ד' אמות מקרקע החצר. ויש אומרים שיעשה מחיצה בגובה ד' אמות מקרקע הגג. וכן עיקר. (לפיכך אם החצר גבוהה מהגג ד' אמות א"צ לעשות מחיצה כלל) שתי חצרות שאחת גבוהה מהשניה שניהם חייבים בהוצאות המחיצה כיון ששניהם מזיקין זה את זה. (שו"ע סימן ק"ס סעיף ג') ועיין אחרונים שם חילוק בין גג לחצרות.

שני שותפים בחצר, שאחד מהם רוצה לפתוח חלון לחצר, יכול חבירו לעכב עליו. כיון שאף שיכול לומר לו הרי אני יכול תמיד להשתמש בחצר, ולהיות שם. מכל מקום יכול לטעון זה שנגדו שעכשיו צריך ליהזר ממנו תדיר. ואם נתן לו רשות פתח אבל יטה קצת חלונו שלא כנגד חלון חבירו. (סימן קנ"ד סעיף ג') וכל שכן

פרפראות... הרב משה קליין

"והבור ריק אין בו מים"
רמז לכך שהבור שימש כבאר למרות שלא היו בו מים, מהפסוק רק אין בו ר"ת (משב"א) באר.

"ועתה לכו ונהרגו... ונשלכו... ואמרנו... ונראה מה יהיו חלומותיו"
בכל התבטאויותיהם של אחי יוסף ויאמרו איש אל אחיו "ונהרגו" ונשלכו" ו"אמרנו" מורה על לשון של "אנחנו" ואילו המילה "לכו" מורה על לשון "אתם". למי מופנית המילה "לכו"? כידוע ראובן ויהודה לא רצו להרוג את יוסף, ראובן אומר "לא נכנו נפש" ויהודה אומר "מה בצע כי נהרוג את אחינו" במילה "לכו" מתכוונים האחים לראובן ויהודה "לכו" גימט' קטנה 2 (שניים) ל-2 האחים (ראובן ויהודה) נאמר "לכו" אל תפריעו במזימותינו. (משב"א)

הלחם הצליח לצייר כטבעי ו"חיי", אבל לא את האדם, והראיה - שאין הציפור מפחדת מפניו. אף כאן כך: כששמע יוסף את שר האופים מספר "והעוף אוכל אותם מן הסל מעל ראשי" הבין יוסף שאין לפניו אדם חי אלא צל של אדם. על כן אמר לו "ובעוד שלשת ימים ישא פרעה את ראשך מעליך". (אהל יעקב)

"את אחי אנכי מבקש"
אחי - אבינו חנכנו יחדיו ע"פ דרך של אנכי (ה' יתברך) מבקש (בקש שלום ורדפהו"), הגידה נא - אבא נאבק עם המלאך "ע"כ לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה" "הגידה-נא" (הגיד נשאר נא) איפה הם רעים מחפש את שורש הרוע. (משב"א)

מקום הדלקת נר חנוכה

שאלה: מי שיש לו חצר קידמית המפרידה בין ביתו לרחוב, האם יותר טוב להדליק נר חנוכה בפתח ביתו או בפתח חצירו?

הקדמה: מצוה להדליק נר חנוכה בפתח. ומח' ראשונים באיזה פתח להדליק, בפתח ביתו או בפתח חצירו. רש"י סבר להדליק בפתח ביתו, ותוס' סבר להדליק בפתח חצירו. והיינו דווקא למי שיש לו חצר לביתו. אבל לכו"ע אם אין לו חצר, גם תוס' הסכים להדליק בפתח ביתו. ואם פתח ביתו אינו סמוך לרה"ר, יש להדליק בחלון הסמוך לרה"ר^(א). ואם אין לו חלון הסמוך לרה"ר, יש להדליק בפתח בתוך ביתו מול המזוזה. ועכשיו נבוא לבאר בקצרה המקורות של רש"י ותוס', והלכה עם מי. וגם נבאר גדר מהו נחשב כ"חצר".

גמרות בשבת העוסקות בדיני חנוכה: יש שלושה גמרות שיכולים ללמוד מהם מקום הנחת נרות חנוכה. (א) דף כא: "ת"ר נר חנוכה מצוה להניחה על פתח ביתו". (ב) דף כג. "חצר שיש לה ב' פתחים צריכה שתי נרות". (ג) דף כג: "נר שיש לה שני פיות עולה לב' בני אדם". ויש מח' רש"י ותוס' איך לפרש השלושה גמ' אלו וכדלקמן.

שיטת תוס': תוס' סבר שמצוה להדליק בפתח חצרו. והביא ראיה מהגמרא "חצר שיש לה ב' פתחים", ששמע שמדליקין על פתח החצר. ועוד הביא ראיה מהגמרא "נר שיש לה שני פיות עולה לב' בני אדם", שעל כרחק הגמ' איירי באופן שמדליקין בפתח חצרו, דאם לא כן, איך שייך לב' בעלי בתים שונים לצאת במקום אחד? שאף במקרה שדלתות שניהם זו אצל זו, מ"מ הא כל אחד צריך להניח על צד שמאל של פתחו. וזה שני ראיות לשיטת תוס'. ומאידך גיסא, ע"ש בתוס' שהקשה על עצמו מהגמרא "ת"ר נר חנוכה מצוה להניחה על פתח ביתו", שכמעט בהדיא שמצוה הוא להדליק על פתח ביתו. וע"ש בתוס' שתיירץ, שעל כרחק איירי במקרה שלא היה לו חצר, אלא ביתו עצמו היה פתוח לרה"ר.

שיטת רש"י: רש"י סבר שמפשוטות הגמרא "ת"ר נר חנוכה מצוה להניחה על פתח ביתו", רואים שצריך להדליק בפתח ביתו. ולענין הראיה ראשונה של תוס' מ"חצר שיש לה ב' פתחים", ע"ש ברש"י שפי' "שיש לבית ב' פתחים פתוחים לחצר". ולענין הראיה שניה של תוס' מ"נר שיש לה שני פיות" ע"ש ברש"י שפי' שאינו עולה לב' בעלי בתים שונים, אלא לב' בני אדם בבית אחד שעושים המהדרין להדליק נר לכל אחד ואחד.

דיעות הראשונים והטו"ש"ע: עד כאן כתבנו שיש מח' רש"י ותוס' איך לפרש השלושה גמ' אלו דנ"ל. ולענין דיעות הראשונים בזה, הרמב"ם הרי"ף והרא"ש הביאו השלושה גמרות אלו להלכה בסתם, ואינם מפרשים כרש"י או כתוס'. והר"ן והאור"ח סברו כרש"י, והרשב"א והפסקי רי"ד סברו כתוס'. ולענין פסק של הטור וש"ע, ע' בס' תרעא ס"ה שפסקו כתוס'. וע"ש בבה"ל שהדגיש שהש"ע בא לאפוקי מדעת רש"י^(א).

גדר של "חצר": עד כאן כתבנו שהלכה כתוס' שיש לאדם להדליק בפתח חצרו. אבל יש לדון אם החצרות שלנו דומים לחצרות שהיו בזמניהם. האנשים היו משתמשים בהם כמו שאר חדרים שהיו בביתם, מבשלים בהם ומכבסים בהם^(ב). ואפשר שרק בחצר כזאת דינה להדליק על פתח חצרו, אבל בחצר שאין משתמשים בה אלא לדריסת הרגל ליכנס לבית, או לנוי בעלמא בכניסה לבית, אפשר שחצר כזאת גם תוס' מודה שאין להדליק שמה^(ג). כן דעת החזו"א, שבחצרות שלנו שאין בהם אלא דריסת רגל, גם לתוס' אין להדליק אלא בפתח ביתו^(ד). אבל דעת הגרי"ז שאין לחלק, אלא גם בחצר שאין משתמש בה אלא לדריסת רגל יש להדליק בפתח חצרו^(ה).

לחלק בין חצר משותפת לחצר פרטית: ע' בדברות משה שמחלק בדעת רש"י בין חצר משותפת (שכניסה לשני בתים או יותר) לחצר פרטית (שכניסה לבית אחד בלבד). שלגבי חצר משותפת רש"י סבר שאינו יוצא אפילו בדיעבד, כיון שאינו ניכר איזה מנורה שייך לאיזה בית. אבל בחצר פרטית הסכים רש"י שיצא לכל הפחות בדיעבד, שאף שסבר רש"י שמצוה להדליק בפתח ביתו, מ"מ אינו מעכב אם מדליק בפתח חצרו במקרה שניכר שמנורה זאת שייך לאותו בית^(ו).

למעשה: לענין מה לעשות למעשה, יש הרבה מנהגים בזה וכל אחד יש לעשות כפי מנהג שלו. ולענין מי שאין לו מנהג, שמעתי מר' יצחק ברקביץ שליט"א לחלק בין חצר משותפת לחצר פרטית. לענין חצר משותפת, אין להדליק בפתח חצירו. שהא רש"י סבר שאינו יצא בפתח חצירו אפילו בדיעבד, ואף שהש"ע פסק כתוס' אבל אפשר שגם תוס' לא מדובר בחצר שלנו שאינו אלא לדריסת רגל, וכטענת החזו"א. אבל בחצר פרטית שגם לרש"י יצא מ"מ בדיעבד, יש להדליק בפתח חצרו וכדעת הגרי"ז בתוס'. ובפרט שבחצר פרטית מן הסתם משתמש בה יותר.

(א) ש"ע ס' תרעא ס"ה. ולכאורה הוא רק דעת תוס' (שכן פסק בטו"ש ע' לקמ' כתוס'). אבל לרש"י י"ל שיש להדליק בפתח ביתו אף אם אינו סמוך לרה"ר אלא פתוח לחצר בלבד. ולא מלינו לרש"י שצריך להיות פתח ביתו נראה מרה"ר. ולא הוזכר בגמ' "רשות הרבים" אלא כוונתו להלן בלבד. אבל אין זה תנאי בפתח ביתו. וזהו העיקר נקודה במח' רש"י ותוס'. שחוס' סבר שפרסום לרבים יותר חשוב לחז"ל. ורש"י סבר שהיה ניכר ששייך לבעל הבית יותר חשוב אף שלא נראה לרה"ר. [ודוחק לומר שחולקים רק במשמעות לשונית של גמ' בלבד, והבנן] מ"מ. אף לרש"י צריך להיות פתוח לחצר משותפת. דלכ"י הוא דין כדר בעליה שדיו להדליק בחלון (שגם דר בעליה י"ל פתח ביתו רק שפתח לבית שלמטה ממונה). היולא מזה נפק"מ בין רש"י ותוס' במקרה שהחצר אינה פתוח לרה"ר וגם הבית אינו פתוח לרה"ר, שלפי תוס' אין להדליק אלא בפנים בחלון ודיו כדר בעליה (וכ"כ הטור ורש"י בקדילא). ולפי רש"י עדיין יש להדליק בפתח ביתו. ומלא שבבית פרטית, בין לרש"י בין לתוס'. אין להדליק בפתח ביתו אם פתח ביתו אינו פתוח לרה"ר. ולענין חדר מדרגות אינו צריך צדיון מהו. אבל יש לומר שלפי רש"י גם רחוי להדליק בפתח ביתו הפתוח לחצר מדרגות משוקף. וי"א שזהו דעת החזו"א (ע' לקמ'). [לענין הגדר של רש"י, ע' בשבוע הבא בעמוד 11] (ב) וע"ש בבה"ל שאינו מסיים לפרש מה לעשות למעשה. ואפשר שטעם שהב"ל לא נוחת לפרש הפרעו דייגס הוא מפני שצמנו בלתי הדליקין רק מנפנים. (ג) אינו כמו שאר החדרים רק משום שלא היה נג' לחצר. ויותר מוגבל במקרה שהחצר משותפת. אבל עדיין היו מנפלים ומכבסים בחוכה. (ד) ולכאורה יש ראייה לזה מהגמ' לגבי "חדר בעלייה שמונה בחלון הסמוך לרה"ר". שלפי תוס' י"ל למה אין הבני עלייה וכוונתו להדליק בפתח החצר. הא גם להם יש להם חלק בחצר. [אבל לפי רש"י יוחא, כיון שאין לה פתח ביתו לחצר אלא פתחו פתח לתוך הבית שלמטה ממונה.] ואין לומר שאיירי במקרה שהחצר אינה פתוח לרה"ר, שכן ע' בב"י שכתב בהדיא שאיירי גם כשיש להם חצר. וכן הוציח צמ"ז סק"ג. וקושיא זה ה"ק הדברות משה ס' כו סוף הערה יד על דעת החוס'. ומסיים שצ"ג. אבל לפי שיטת החזו"א לכאורה יוחא. שכוון שאין להדליק בפתח החצר אלא דווקא בחצר משתמשים בה. א"כ י"ל שגם העלייה בסתם אין להם השתמשות בחצר. רק דריסת הרגל. מפני שאין להם פתח להחצר רק להבית שלמטה ממונה. ומעטם זה לא יכול להדליק על פתח החצר. (ה) גם דייגס והנהגות חזו"א חוכה פ"א סק"א. וכן הוציח צמנו בשבועות ילחך ח"ה פ"א סק"ג. ובאחרות רבנו ח"ה חוכה סק"ה-סק"ו וסק"ב-סק"ב. וצ"ח נדברו ח"ה סל"ע. אבל יש הרואים לענין מה שהחזו"א לא הדליק בפתח חצירו. אינו מעטם זה. אלא מפני שהחזו"א פסק כרש"י (ע' לגי הערה א). והא שהחזו"א צמנו כתב חילוק זה בעירובין בין חלוחות שלו לחלוחות של אוננים. יש לחלק בין עירובין לחוכה. (ו) שיטת הגרי"ז סק"ד רב הוציח צמנו ילחך ח"ה עמ"ו. ובפסקי משניות ס' תרעא אות ד'. וע"ש בשבועות ילחך ח"ה פ"א סק"ג. שכן פסק ר' אלישיב שליט"א (בידוע), וכן הוציח צמנו אפרים ח"ו סתי סק"ד. וע"ש בהליכות שלמה מועדים פ"ד הערה 11 לענין דעת רש"י ז"ל ח"ל' וכן כיון דברים אלו לנו ידיעה בנורה להשוות אותן המנונים שצמנו לחז"ל נראה דאם כבר הדליק אחד הדיירים בפתח חצרו הפשעא דדינא עדיף טפי שדיליקו האחרים בחלוחותיהם ע"כ. המקורות אלו מלאחי בספר דור הנלקטים, וע"ש מקורות למעט כל דבר לענין חוכה. (ז) דברות משה שגם ס' כו הערה יז.

חזו בני חביבי...

המנעשה בשכונה

השבוע התקיים השיעור חסידות בבית משפחת ר' ישראל האנץ ורעייתו הי"ו בשמחה רבה!